

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 331/2019-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. novembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpeného advokátskou kanceláriou BIZOŇ & PARTNERS, s. r. o., Hviezdoslavovo námestie 25, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Juraj Bizoň, LL.M., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 25 Co 101/2017-193 z 11. októbra 2017 a uznesením Okresného súdu Nitra č. k. 25 C 490/2015-216 z 12. augusta 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. októbra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 25 Co 101/2017-193 z 11. októbra 2017 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“) a uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) č. k. 25 C 490/2015-216 z 12. augusta 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ predal svoj pozemok v katastrálnom území [REDAKOVANÉ] (ďalej len „pozemok“) obchodnej spoločnosti Poľnohospodárska Pôda s. r. o. (ďalej len „Poľnohospodárska Pôda“) a uviedol, že podľahol sofistikovanému nátlaku zo strany zástupcu Poľnohospodárskej Pôdy. Až po vydaní rozhodnutia Okresným úradom Nitra, katastrálnym odborom č. V 5182/15 z 23. júla 2015 (ďalej len „rozhodnutie o povolení vkladu“) o povolení vkladu vlastníckeho práva sa sťažovateľ dozvedel, že k uvedenému pozemku vzniklo zákonné predkupné právo vydaním uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 401/2015 o schválení návrhu na vydanie osvedčenia o významnej investícii na realizáciu stavby s názvom Vybudovanie strategického parku z 8. júla 2015. Zákonné predkupné právo si v zmysle uvedeného uznesenia začala uplatňovať obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ]

3. Sťažovateľ podal na okresnom súde 11. septembra 2015 žalobu o určenie vlastníckeho práva k pozemku.

Z dôvodu, že kúpnu zmluvou došlo k porušeniu zákonného predkupného práva štátu k pozemku, po podaní žaloby podal prokurátor Okresnej prokuratúry Nitra protest proti

rozhodnutiu o povolení vkladu vlastníckeho práva Poľnohospodárskej Pôdy k pozemku (ďalej len „protest“).

Na základe uvedeného protestu vydal 2. novembra 2015 Okresný úrad Nitra, katastrálny odbor rozhodnutie č. UP 22/2015-9, ktorým vyhovel protestu prokurátora Okresnej prokuratúry Nitra a zrušil svoje rozhodnutie o povolení vkladu vlastníckeho práva v prospech Poľnohospodárskej Pôdy k pozemku práve z dôvodu porušenia zákonného predkupného práva štátu, čo malo podľa názoru prokurátora Okresnej prokuratúry Nitra za následok absolútnu neplatnosť kúpnej zmluvy.

4. Podľa slov sťažovateľa vzhľadom na to, že v inom – správnom konaní bolo jeho vlastnícke právo k pozemku evidenčne obnovené, a teda dôvod na vedenie konania na okresnom súde o určenie vlastníckeho práva odpadol, vzal žalobu 12. októbra 2016 v celom rozsahu späť.

Okresný súd uznesením č. k. 25 C 490/2015-113 zo 17. októbra 2016 konanie zastavil a žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov konania. Proti výroku o trovách konania podali odvolanie sťažovateľ aj Poľnohospodárska Pôda. Krajský súd rozhodol napadnutým uznesením tak, že náhradu trov konania priznal Poľnohospodárskej Pôde.

Vyšší súdny úradník okresného súdu uznesením č. k. 25 C 490/2015-205 z 24. júna 2019 (ďalej len „uznesenie vyššieho súdneho úradníka“) vyčíslil trovy konania, ktoré mal sťažovateľ uhradiť Poľnohospodárskej Pôde, na sumu 1 316,29 €. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol okresný súd napadnutým uznesením tak, že uznesenie vyššieho súdneho úradníka zmenil a uložil sťažovateľovi povinnosť uhradiť trovy konania v sume 279,80 €.

5. Vo vzťahu k porušeniu označených práv napadnutým uznesením krajského súdu sťažovateľ uviedol: *„V príkrom rozpore s princípom elementárnej spravodlivosti Krajský súd pripočítal zavinenie za odpadnutie predmetu sporu tomu, kto v konaní len bránil svoje subjektívne právo, ktoré bolo porušené takým flagrantným spôsobom, že iniciatívne zasiahol prokurátor a vec vyriešil v súlade s mojím žalobným návrhom v správnom konaní.“*

Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu okresného súdu, ktorým bol sťažovateľ zaviazaný uhradiť trovy prvostupňového konania a odvolacieho konania v sume 279,80 €, sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol: *„Odôvodnenie Napadnutého rozhodnutia II je všeobecné, bez riadne preskúmateľnej argumentácie týkajúcej sa konkrétnych skutkových a právnych okolností posudzovanej veci... Súd v odôvodnení Napadnutého II vôbec neuviedol, či úkony právnej služby, za ktoré priznal žalovanému náhradu trov právneho zastúpenia súčasne považujú za účelne vzhľadom k tomu, že bol nimi neúspešný a slúžili len ako obštrukcie na naťahovanie súdneho sporu. Odôvodnenie Napadnutého rozhodnutia II je formalistické a z dôvodu uvedených nedostatkov je predmetné rozhodnutie nepreskúmateľné a arbitrárne.“*

6. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho ústavnej sťažnosti rozhodol týmto nálezom: *„Základné práva sťažovateľa... - na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1...*

- na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 Listiny...

- na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... uznesením Krajského súdu Nitra zo dňa 11.10.2017, č. k. 25Co/101/2017 - 193 v spojení s uznesením Okresného súdu Nitra zo dňa 12.08.2019, č. k. 25C/ 490/2015-216, porušené boli.

Uznesenie Krajského súdu Nitra zo dňa 11.10.2017, č. k. 25Co/101/2017-193 v spojení s uznesením Okresného súdu Nitra zo dňa 12.08.2019, č. k. 25C/ 490/2015-216 sa zrušuje a vec sa vracia Okresnému súdu Nitra na ďalšie konanie.

Krajský súd v Nitre je povinný zaplatiť... náhradu trov...“

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. a) až g) zákona o ústavnom súde.

10. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi.

III.

12. Sťažovateľ namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny) a práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 dohovoru) najmä napadnutým uznesením krajského súdu, ktorým bol priznaný nárok na náhradu trov prvoinštančného aj odvolacieho konania Poľnohospodárskej Pôde ako žalovanej po späťvzatí žaloby zo strany sťažovateľa, a tiež napadnutým uznesením okresného súdu, ktorým boli uvedené trovy konania vyčíslené.

K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením krajského súdu

13. Ústavnú sťažnosť sťažovateľa je potrebné považovať za oneskorene podanú.

Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti konštantne uvádza, že ústavnú sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (napr. I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 55/02, III. ÚS 62/02). Jednou zo základných podmienok prijatia ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie je preto jej podanie v lehote ustanovenej v § 124 zákona o ústavnom súde (m. m. IV. ÚS 626/2018, I. ÚS 86/2019).

14. Sťažovateľ podanou ústavnou sťažnosťou napadol uznesenie krajského súdu v časti výroku o trovách konania. Ústavný súd v súvislosti so skúmaním podmienok konania o ústavnej sťažnosti sťažovateľa v rámci jej predbežného prerokovania zistil, že napadnuté uznesenie krajského súdu z 11. októbra 2017 nadobudlo právoplatnosť 23. októbra 2017 a ústavná sťažnosť bola sťažovateľom odoslaná na poštovú prepravu 30. septembra 2019, teda sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu krajského súdu zjavne po uplynutí lehoty ustanovenej v § 124 zákona o ústavnom súde.

15. V prípade podania ústavnej sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 64/03).

K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením okresného súdu

16. Ústavný súd konštatuje, že v tejto časti je potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

O zjavnú neopodstatnenosť ide vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať tú ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, II. ÚS 172/2011, I. ÚS 143/2014, III. ÚS 45/2019).

17. Rozhodovanie o náhrade trov konania je integrálnou súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný sud pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže rozhodnutím, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05). Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojene kráľovstvo z 23. 9. 1997).

18. Z judikatúry ústavného súdu (IV. US 248/08) vyplýva, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi zásadne patrí do právomoci týchto sudov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Ústavný súd preto iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúmava rozhodnutia všeobecných sudov o trovách konania.

Vo všeobecnosti platí, že pochybenie pri rozhodovaní o náhrade trov konania spravidla nedosahuje samo osebe takú intenzitu, na základe ktorej možno vysloviť porušenie základných práv a slobôd, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť.

19. Ústavný súd pri posudzovaní problematiky trov konania, t. j. problematiky vedľajšej vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k zrušeniu napádaného výroku o trovách konania sa uchýli iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu extrémnym spôsobom alebo že bolo zasiahnuté aj iné základné právo (II. ÚS 31/04, IV. ÚS 311/2012, IV. ÚS 210/2013, IV. ÚS 192/2014).

20. Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že okresný súd napadnutým uznesením znížil trovy konania z pôvodnej sumy 1 316,29 € na sumu 279,80 € a v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia uviedol: *„Súd na predmetnú vec aplikoval výklad ústavného nálezu sp. zn. III. US 510/2015, nakoľko ide o obdobné chápanie predmetu sporu, t. j. predmetom sporu nie je hodnota nehnuteľnosti a práva k nej prislúchajúceho ako takého, ale určenie komu prislúcha vlastnícke právo resp. právny vzťah. Cena nehnuteľnosti je tak pre význam sporu irelevantná. Súd sa stotožnil s postupom vyššieho súdneho úradníka ohľadne priznania trov právneho zastúpenia. Žalobca v sťažnosti namietal účelnosť vyčíslených trov. Súd preskúmal vyčíslené a uplatnené trovy a má za to, že zástupca žalovaného si riadne uplatnil trovy právneho zastúpenia v súlade s vyhláškou 655/2004 Z. z...*

Pri vyčíslení súd vychádzal z preukázaných úkonov žalovaného. Priznal, teda aj také, v ktorých procesné žalovaný úspešný nebol. Všetky priznané trovy súd považoval za účelne vynaložené a za preukázané a preto mu ich aj súd priznal.“

21. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený posudzovať právne názory všeobecného súdu a preskúmať ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov

takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

22. Napadnuté uznesenie okresného súdu obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov a ústavný súd nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

23. Na záver ústavný súd dodáva, že síce citlivo vníma okolnosti daného prípadu, avšak vzhľadom na konkrétny procesný stav nemá inú možnosť ako ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. f) a g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. novembra 2019

Jana Laššáková
predsedníčka senátu